ਭਾਰਤ-GCC ਟ੍ਰੋਇਕਾ ਮੰਤਰੀ-ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ, ਨਿਊਯਾਰਕ (25 ਸਤੰਬਰ, 2026)

ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਂਸਭਾ ਦੇ 81ਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਜ ਭਾਰਤ-ਖਾੜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਕੌਂਸਲ (GCC) ਟ੍ਰੋਇਕਾ ਮੰਤਰੀ-ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਰਤੀ ਵਫ਼ਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਐਸ. ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਕੀਤੀ। GCC ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਟ੍ਰੋਇਕਾ-ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਹਿਰੀਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲਤਿਫ਼ ਬਿਨ ਰਾਸ਼ਿਦ ਅਲ ਜ਼ਯਾਨੀ; GCC ਦੇ ਸਕੱਤਰ-ਜਨਰਲ ਮਹਾਮਹਿਮ ਜਾਸਿਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲ-ਬੁਦਾਇਵੀ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਆਦਿਲ ਅਲ-ਜ਼ੁਬੈਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ UAE ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਯੋਗ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਰੀਮ ਅਲ ਹਾਸ਼ਿਮੀ, ਕਤਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਸੁਲਤਾਨ ਅਲ-ਮੁਰੈਖੀ, ਓਮਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ MoFA ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਹਾਮਹਿਮ ਰਾਜਦੂਤ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਲ-ਕੁਤਬੀ ਅਤੇ ਕੁਵੈਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਮਹਿਮ ਰਾਜਦੂਤ ਹਮਾਦ ਅਲ-ਮਰੀ ਨੇ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

2. ਆਗੂਆਂ ਨੇ 9 ਸਤੰਬਰ, 2024 ਨੂੰ ਰਿਆਦ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਰਣਨੀਤਕ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤ-GCC ਸੰਯੁਕਤ ਮੰਤਰੀ-ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ GCC ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੇੜਲੇ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧ ਹਨ, ਜੋ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਪਾਰਕ ਸੰਪਰਕਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਪਾਰ, ਨਿਵੇਸ਼, ਊਰਜਾ, ਸਿਹਤ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ GCC ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਹੋਰ ਡੂੰਘੇ ਹੋਏ ਹਨ। GCC ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਸਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ GCC ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2025-26 ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਵਪਾਰ 178.66 ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਰਿਹਾ।

3. ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ-GCC ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ (JAP) 2024-2028 ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਣਨੀਤਕ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤ-GCC ਸੰਯੁਕਤ ਮੰਤਰੀ-ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। JAP ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗੱਲਬਾਤ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਆਵਾਜਾਈ, ਊਰਜਾ, ਸਿਹਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ JAP ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ GCC ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

4. ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 2026 ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਜ-ਵਿਧੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' (ToR) ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ-GCC ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ (FTA) ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ FTA 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਅਤੇ GCC ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਭਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਰਥਿਕ ਏਕੀਕਰਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ।

5. EAM ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਵਪਾਰਕ ਮਾਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਖਾਦ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ GCC ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ, ਬਾਇਓ-ਫਯੂਲ ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ-GCC ਊਰਜਾ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

6. ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਲਾ, ਵਿਰਾਸਤ, ਯੋਗ, ਸੰਗੀਤ, ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨੇ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਲਈ GCC ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

7. ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਲ-ਮਾਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ, ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਸਮਰਥਨ, ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ।

8. ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਰਣਨੀਤਕ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਭਾਰਤ-GCC ਸਾਂਝੀ ਮੰਤਰੀ-ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸੰਸਕਰਣ ਜਲਦੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ

25 ਸਤੰਬਰ 2026